

Crna Gora je članstvom u STO preuzela obavezu implementacije STO sporazuma i principa, a kroz set pristupnih dokumenata tzv. Accession Package, koji imaju obavezujući karakter i kojim su definisani uslovi pristupanja Organizaciji

Crna Gora je postala 154. članica Svjetske trgovinske organizacije (STO). Radna grupa za pristupanje Crne Gore STO-u je osnovana sa ciljem da ispita zahtjev Vlade CG za pristupanje ovoj Organizaciji u skladu sa članom XII STO Sporazuma. S tim u vezi, Radna grupa (RG) je nakon osam sastanaka, 5. decembra 2011. preporučila Ministarskoj konferenciji pristupanje Crne Gore Organizaciji, čime je zaključen njen mandat. Takva preporuka je predstavljala potvrdu da je Crna Gora uskladila svoja trgovinska pravila sa pravilima STO-a. RG je zatim usvojila set pristupnih dokumenata tzv. Accession Package Crne Gore, a ista dokumenta usvojila je i Ministarska konferencija, 17. decembra 2011. godine, kada je i odobren prijem Crne Gore u Organizaciju.

Set pristupnih dokumenata (Accession Package - "Terms of Accession"), čine:

- **Odluka Ministarske konferencije, odn. Generalnog savjeta o pristupanju** (Ministerial Conference/General Council Decision on the Accession - WT/L/841; WT/MIN(11)/28) - Ovom Odlukom Crna Gora je dobila poziv da pristupi STO Sporazumu i postane članica pod uslovima predviđenim Protokolom o pristupanju;

- **Protokol o pristupanju** (Protocol of Accession - WT/L/841; WT/MIN (11)/28) – Protokolom o pristupanju definisano je da Crna Gora preuzima sve obaveze predviđene STO Sporazumom, obaveze predviđene paragrafom 281 Izvještaja Radne grupe, kao i da Aneks Protokola čine Lista koncesija koja je ujedno sastavni dio GATT-a iz 1994, a Lista specifičnih obaveza u uslugama postaje dio GATS-a.

- **Izveštaj Radne grupe** (Report of the Working Party - WT/ACC/CGR/38 WT/MIN (11)/7) - Izveštaj RG je rezultat multilateralnih pregovora Crne Gore i članica STO, i odnosi se na usklađivanje crnogorske legislative sa relevantnim sporazumima. Kao takav predstavlja konačni oblik činjeničnog sažetka postavljenih pitanja i odgovora na sastancima Radne grupe, zaključno sa 2011. godinom. Spisak obavezujućih paragrafa (ukupno 35) naveden je u paragrafu 281 Izvještaja;

- **Lista koncesija** (Schedule of Concessions and Commitments Annexed to the GATT 1994 - WT/ACC/CGR/38/Add.1; WT/MIN(11)/7/Add.1) - Ista je rezultat pregovora Crne Gore i zainteresovanih STO članica. Lista koncesija je obavezujući dokument kojim se definišu carinske stope i carinske dažbine iznad kojih Crna Gora u budućnosti neće povećavati svoju carinsku zaštitu za članice STO, jer izmjena datih koncesija podrazumijeva ponovne pregovore; i

- **Lista specifičnih obaveza u uslugama** (Schedule of Specific Commitments Annexed to the

U Listi specifičnih obaveza u uslugama navode se one usluge koje su dostupne stranim pružiocima usluga na teritoriji Crne Gore kroz četiri načina pružanja usluga i to:

1. način (mode 1): Pružanje usluge preko državne granice ili prekogranična trgovina (engl. cross-border trade) - nastaje kad usluga pređe državnu granicu, a potrošač ne;

2. način (mode 2): Korišćenje usluge u inostranstvu (engl. consumption abroad) – nastaje kada potrošač putuje u zemlju pružaoca usluge gdje uslugu kupuje;

3. način (mode 3): Pružanje usluge kroz komercijalno prisustvo ili komercijalno prisustvo (engl. commercial presence) - nastaje tako što pružalac usluge ostvaruje komercijalno prisustvo, kroz direktno strano ulaganje, na inostranom tržištu, a sa ciljem pružanja usluga na tom tržištu;

4. način (mode 4): Pružanje usluge putem prisustva fizičkog lica ili prisustvo fizičkih lica (engl. presence of natural persons) – podrazumijeva privremeno prisustvo pojedinca (koji nije pravno lice kao u prethodnom slučaju) sa ciljem pružanje usluge na stranom tržištu.

Pod pružanjem usluga ne podrazumijeva se samo osnovna usluga, već i proizvodnja, distribucija, marketing i prodaja tj. sve aktivnosti koje nisu obuhvaćene Listom koncesija u dijelu pristupa tržištu roba.

Lista **specifičnih obaveza u uslugama** se sastoji od horizontalnih obaveza i obaveza po pojedinačnim sektorima. Horizontalne obaveze propisuju ograničenja koja se odnose na sve sektore i odnose se na komunalne usluge, ograničenja koja se odnose na filijale, agencije i predstavništva, kao i za subvencije, nekretnine i pitanja privremenog ulazak i boravak fizičkih lica. Kada su u pitanju obaveze po pojedinačnim sektorima, Crna Gora je preuzela obaveze u 11, od 12 sektora, i to: poslovne usluge, komunikacione, građevinarstvo i srodne inženjerske usluge, distribucije, obrazovanja, zaštite životne sredine, finansijske, zdravstvene i druge socijalne usluge, turizam, rekreativne, kulturne i sportske usluge (izuzev audiovizuelnih) i usluge transporta.

Pored sektora, istovremeno se navode ograničenja koja se odnose na pristup tržištu koja predstavljaju kvantitativna ograničenja definisana Članom XVI GATS-a, ograničenja koja se odnose na nacionalni tretman, odn. diskriminatorne mjere na štetu stranih pružalaca usluga i definisana su Članom XVII GATS, kao i dodatne obaveze koje predstavljaju dodatne garancije za strane pružaoce usluga.

Hronologiju aktivnosti vezano za pregovarački proces, kao i pomenuta dokumenta možete preuzeti [ovdje](#) i u pitanju su zvanična STO dokumenta.

Kada su u pitanju STO međunarodno preuzete obaveze, ista su obuhvaćena Zakonom o potvrđivanju Protokola o pristupanju Crne Gore Sporazumu iz Marakeša o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije. Takođe, u dijelu sajta koji se odnosi na [biblioteku](#) može se naći relevantna crnogorska legislativa koja se odnosi na trgovinu robama, uslugama i trgovinskim pravima intelektualne svojine ili utiču na nju, a u skladu sa Izveštajem Radne grupe i ostalim pristupnim dokumentima.